

Ortaokul Öğrencilerinin Etkinliklerle Müze Eğitime İlişkin Görüşleri: Yozgat Müzesi Örneği

Nazike KARAGÖZOĞLU
Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
nazike.karagozoglu@yobu.edu.tr
ORCID ID:0000-0002-7410-3286

Araştırma Makalesi

DOI: 10.31592/aeusbed.610442

Geliş Tarihi: 25.08.2019

Revize Tarihi: 27.12.2019

Kabul Tarihi: 23.01.2020

Atf Bilgisi

Karagözoğlu, N. (2020). Ortaokul öğrencilerinin etkinliklerle müze eğitime ilişkin görüşleri: Yozgat Müzesi örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 33-50.

ÖZ

Müzeler toplumların geçmişten günümüze her türlü sanatsal, kültürel, tarihsel yaşamının yansıtıldığı zengin öğrenme ortamlarıdır. Başlangıçta müzelerin kuruluş amaçları, geçmişe ait nesnelere toplamak, korumak, belgelemek ve sergilemektir. Ancak günümüzde bu amaçlar bireylerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamak, geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilmelerine yardımcı olmak, sanata ve tarihe olan duyarlılığı geliştirmek olarak değişmiştir. Bu çalışma, Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Eğitimi 3. sınıf öğretmen adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları dersinde gerçekleştirdikleri projede yapılan çalışmaları ve ortaokul öğrencilerinin müze eğitime ilişkin görüşlerini içermektedir. Projenin amacı, öğrencilerin müzedeki etkileşimli etkinliklerle müzelere karşı olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlamaktır. Proje Yozgat Müzesi'nde gerçekleştirilmiştir. Proje uygulamalarına, Fatma Temel Turhan Ortaokulu 6. sınıfta öğrenim görmekte olan 32 öğrenci katılmıştır. Etkinlikler 8 aday öğretmenin rehberliğinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Uygulama sonrasında öğrenci görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin, aktif olarak katıldıkları müze etkinliklerini eğlenceli, faydalı ve ilgi çekici buldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müze eğitimi, tutum, Yozgat Müzesi.

Opinions of Secondary School Students About Museum Education With Activities: The Sample of Yozgat Museum

ABSTRACT

Museums are rich learning places in which all kinds of artistic, cultural and historical life of societies are reflected from past to the present. Initially the purpose of establishing museums were to collect, preserve, document and exhibit objects belonging to the past. However, nowadays these aims have changed. They aim to contribute the development of individual's critical and creative thinking skills, to help them establish a connection between past, present and future, to enhance the sensitivity for art and history. This project includes the project studies which carried out in Community Service Practice course by Yozgat Bozok University Social Studies Education 3rd grade teacher candidates and the opinions of secondary school students about museum education. The aim of the project is to contribute students to develop positive attitudes towards museums through interactive activities in the museum. The project was carried out in Yozgat Museum. 32 students attending from 6th grade of Fatma Temel Turhan Secondary School participated in the project implementations. Activities were conducted in guidance of 8 candidate teachers. The case study method which is one of the qualitative research methods was used in this study. After the application, the opinions of the students were obtained through semi-structured interview forms. According to the results of the research, it was determined that the students found the museum activities that they actively participated in entertaining, useful and interesting.

Keywords: Museum education, attitude, Yozgat Museum.

Giriş

Müzeler bir toplumun geçmişinin izlerini bugüne taşıyan, sergiledikleri eserler aracılığıyla insanın yaşam yolculuğunda geçirdiği aşamaları yansıtan aynı zamanda estetik bir bakış açısıyla bireylere tarih bilinci kazandırmayı amaçlayan yaygın eğitim kurumlarıdır. Müze, Milletlerarası Müzeler Konseyi (ICOM) Türkiye Milli Komitesi Yönetmeliği'nde (1970, s. 605) "Kültür eserlerini koruyan ve bu eserleri etüd, eğitim ve bedii (estetik) zevki yükseltme amacıyla toplu halde teşhir eden kamu yararına çalışan, sanata, ilme, sağlığa, teknolojiye ait koleksiyonları bulunan müesseseler" olarak tanımlanmıştır.

Bir kurum olarak müzeler, hayatın hemen her alanında insanlığın geçmişten günümüze birikimlerini yansıtan, insanların nereden başlayıp nereye geldiğini gösteren ama ana parçalarının eksik olduğu yap-bozlar gibidir (Ata, 2015, s. 326). Müzeler kimliğin oluşması için fırsatlar sunarlar. Ziyaretçiler müzede yer alan nesnelere ve bilgi ile ilgilenirken kendilerini ve kendi kültürlerinin yansımalarını da keşfederler. Bu süreç kişinin yeni bağlantılar kurmasını, anlam oluşturmalarını ve öğrenmelerini sağlar (Altın ve Demirtaş, 2015, s. 520). Müzeler geçmişe ait nesnelere toplamak, korumak, belgelemek ve sergilemek gibi kuruluş amaçlarının yanında, bugün eğitim misyonunu da üstlenmişlerdir (Altın ve Oruç, 2007, s. 127).

Karadeniz (2014, s. 177) müze eğitimini, “Bireylerin yaşadığı toplumun nesilden nesile aktarılan kültürel özelliklerini fark etme, farklı kültürleri tanıma, benzerlikleri ve farklılıkları anlama, farklı kültürlerle hoşgörülü yaklaşarak çok kültürlülük algısı geliştirme, çevreyi ve kültürel varlıkları koruma bilincini geliştirme amaçları doğrultusunda yaşam boyu devam eden bir süreç” olarak tanımlamıştır. Türkiye’de müzeler tarih öğretimini kolaylaştıracak çok zengin koleksiyonlara sahiptir. “Müzeler içerdikleri nesnelere, görsel materyaller, drama imkânları ile tarih eğitimi için zengin bir ortam sunmaktadır” (Ata, 2009, s. 123).

Sosyal Bilgiler ve Tarih öğretiminde müze ziyaretlerinin öğrencilere sağlayacağı pek çok yarardan söz edilmektedir. Müze ziyaretleri ile öğrenciler kavram, olay ve olgulara ilişkin ilk elden bilgi ve tecrübe edinme imkânı elde ederler; ilişkilendirilen kazanım veya konuya karşı merak ve ilgileri artar; daha fazla duyu organına hitap edilmesi yoluyla öğrenmelerin somut, anlamlı ve kalıcı olması sağlanır (Saban, 2013; Küçükahmet, 2014). Ata’ya göre (2002, s. 109), müze ziyaretleri, öğrencilerin çevrelerinde tahrip edilen geçmişe ait unsurların farkına varmalarını sağlayarak kültürel mirasa karşı sorumluluk duyma davranışı geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Müze eğitimi, öğrencilerin tarihe yönelik olumlu tutum geliştirmelerine, kültürel mirasa sahip çıkma bilinci kazanmalarına, tarihsel kanıtları sorgulama, insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki ilişkileri yorumlayarak değişim ve sürekliliği algılama, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi sosyal bilgiler öğretim programında kazandırılması hedeflenen pek çok beceri ve değerine katkıda bulunmaktadır.

2017’de uygulanmaya başlanan yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programında ifade edilen, “Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öğe ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri...” ve “Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemeleri, değişim ve sürekliliği algulamaları...” genel amaçlarının kazandırılma sürecinde müze eğitiminden faydalanılması gerektiği belirtilmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı, [MEB], 2018, s. 8). Programın uygulanmasında dikkat edilecek hususlar bölümünde yer alan “Sosyal Bilgiler öğretiminde okul dışı ortamlardan da faydalanmaya önem verilmelidir. Bu çalışmalar okulun yakın çevresinden (okul bahçesi gibi) pazaryerine, resmî dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazı alanlarına, atölyelere, müzelere ve tarihî mekânlara (tarihî yapılar, anıtlar, müze-kentler, savaş alanları, sanal müze gezisi vb.) yönelik olabilir.” ifadesi ile de müzelerin eğitim-öğretim ortamı olarak kullanılmasına vurgu yapılmaktadır (MEB, 2018, s. 10).

Yüzyıllar boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış Anadolu, tarihi mekânlar ve müzeler açısından belirgin bir zenginliğe sahiptir. Bir öğretmenin sosyal bilgiler dersinde gerçekleştirebileceği müze eğitimi için uygun mekânlar hemen her ilde bulunmaktadır. Bu çalışmanın gerçekleştirildiği Yozgat ili de tarihi değerler açısından zengin bir kendir. Hititler, Frigler, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait pek çok kalıntı ve harabeler Yozgat ve yakın çevresinin (Alishar, Hattuşaş, Alacahöyük, Sarıkaya, Kerkenes, Tavium/Atvium vb.) tarihi zenginliğinin kanıtları olarak varlığını sürdürmektedirler.

Müze ziyaretleri, anasınıfından başlayarak her sınıf düzeyinde gerçekleştirilebilen bir eğitim faaliyetidir. Bu ziyaretlerden istenilen verimin elde edilebilmesi pek mümkün olmamaktadır. Bu durumun sebepleri yapılan ziyaretlerin kalabalık öğrenci grupları ile yapılması, müzede yeterli sayıda rehberin olmaması, öğretmenlerin planlamada yaptıkları hatalar, müzede yer alan bütün nesnelere

hakkında bilgi alınmaya çalışılması, öğrencilerin aktif olarak katılabilecekleri, eğlenerek öğrenebileceği etkinliklerle desteklenmemiş olması vb. olarak sayılabilir. Bu olumsuzların giderilmesi yoluyla müze gezileriyle hedeflenen eğitimsel yarar sağlanabilecektir. Güleç ve Alkış (2003) tarafından yapılan çalışmada öğretmenler, müzelerde etkinlik alanlarının düzenlenmesi ve bu alanlarda müze yönetimi tarafından film, slayt, animasyon, drama, öykü anlatma gibi etkinliklerin yapılması, müzede öğrencilerin seviyelerine uygun rehberlik hizmetinin verilmesi, öğretmenin planladığı etkinlikleri müzede uygulayabilmesi için izinlerin verilmesi ve uygun ortamın sağlanması gerektiğini ifade etmişlerdir.

“Modern müzecilik anlayışının gelişmesine bağlı olarak müzeler aktif öğrenme kurumları haline gelmişlerdir” (Alpagut, 2008, s. 117). Ancak eğitimde önemli yere sahip olan müzelerin “ülkemizde çok da etkin kullanılmadığı ve müze eğitiminin müzeyi tanıtan afiş ve broşürlerle sınırlı olduğu görülmekle birlikte bazı büyük şehirlerde yer alan müzeler, ziyaretçilerine sunumlar yapmakta ya da konferans, seminer vb. etkinliklerle daha geniş bir kitleye ulaşmaya çalışmaktadır” (Altın ve Oruç, 2007, s. 130). Ankara’da bulunan Anadolu Medeniyetleri Müzesinde yapılan atölye çalışmaları ile müze eğitimine farklı bir yaklaşım kazandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Müzede farklı yaşlara yönelik kil çamur üzerine çivi yazısı, sikke basımı, mozaik çalışmaları gibi atölyelerin yanı sıra tarih ve eğitim alanında düzenlenen projelere de ev sahipliği yapılmaktadır. Bu kapsamda diğer güzel bir örnek de Çorum Müzesi’dir. Bu müzede etkileşimli müze eğitimi gerçekleştirmek üzere 2011 yılında “Çocuk Eğitim ve Uygulama Merkezi” kurulmuştur. Bu merkezde “Müzede bir gece” adıyla farklı yaş gruplarından öğrencilere eğlenceli bir müze eğitimi gerçekleştirilmektedir. Bu tarz uygulamaların yaygınlaşması ve öğretmenlere örnek teşkil etmesi bakımından hazırlanmış müze rehberleri veya etkinlik kitapları da hazırlanmaktadır. Rahmi Koç Müzesi tarafından hazırlanmış olan “Öğretmen ve Öğrenci Eğitim Paketi”, Çakır-İlhan, Artar, Okvuran ve Karadeniz (2011) tarafından hazırlanmış olan “Müze Eğitimi Etkinlik Kitabı” bu tarz kaynaklara örnek verilebilir.

Bu çalışmada, klasik müze ziyaretlerinden farklı olarak tasarlanan, etkileşimli etkinlikler ile zenginleştirilmiş müze gezileri hakkında ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Planlanan etkinlikler şehir merkezinde yer alan Yozgat Müzesinde (Nizamoglu Konağı) gerçekleştirilmiştir. Yozgat Müzesinde arkeolojik ve etnografik eserler sergilenmektedir. Yapılan çalışma sonuçlarının ve uygulanan etkinliklerin müze eğitimi ile ilgili yapılacak çalışmalara ve öğretmenlere örnek olacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi, uygulama süreci ve uygulanan etkinliklerin açıklamalarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Etkileşimli etkinliklerin uygulandığı müze gezileri hakkında ortaokul öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, tek bir durum ya da olayın derinlemesine boylamsal olarak incelendiği, verilerin sistematik bir şekilde toplandığı ve gerçek ortamda neler olduğuna bakıldığı bir yöntem (Davey, 1991) olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. “Durum çalışmasında incelenen olayın oluş nedenleri ve gelecek çalışmalarda nelere odaklanılması gerektiği ortaya konmaktadır” (Akt; Subaşı ve Okumuş, 2017, s. 420). Durum çalışması “katılımcı gözlemleri, derinlemesine görüşmeler ile doküman toplama yoluyla elde edilen ve analiz verilerinin derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmesini içerir” (Glesne, 2012, s. 30).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Yozgat Fatma Turan Temel Ortaokulu 6. sınıfta öğrenim görmekte olan 17 kız, 15 erkek öğrenci olmak üzere toplam 32 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini belirlenirken “araştırmanın amacına en uygun kişilerin seçimi konusunda araştırmacının

kendi yargısını kullandığı bir yöntem” (Balcı, 2005, s. 91) olan amaçlı/yargısal örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun geçerliğini belirlemek üzere Sosyal Bilgiler ve Türkçe eğitimi alanında üç uzmanın görüşüne başvurulmuş ve alınan öneri ve eleştiriler doğrultusunda düzeltilerek son hali katılımcılara uygulanmıştır.

Görüşme formunda öğrencilerin müze eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere aşağıdaki sorular yer almıştır:

- 1- Müze denildiğinde ilk olarak aklınıza neler geliyor?
- 2- Müze gezilerinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? ()Evet ()Hayır
Cevabınız “Evet” ise, müze gezilerinin size olan katkıları hakkında neler söylersiniz?
Cevabınız “Hayır” ise faydalı bulmama nedeninizi açıklar mısınız?
- 3- Bu müze ziyareti deneyiminiz hakkında olumlu veya olumsuz neler söylersiniz?
- 4- Müze gezilerinin sizlere daha faydalı olabilmesi için müzede ne gibi etkinlikler yapılabilir?

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesi aşamasında içerik analizinden yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları, gözlem ve yazılı dokümanlar aracılığıyla elde edilen veriler kodlanmış ve temalar belirlenmiştir. Gerekli düzenlemeler yapılarak bulgular tablolar halinde sunulmuş, açıklanarak yorumlanmıştır. Ayrıca öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak üzere yapılan çalışmalar; uygulama öncesi öğrenci, veli, okul yönetimi ve Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinlerin alınmış olması, görüşme kayıtlarının gizli kalacağı ve bilimsel amaçla kullanımı konusunda bilgilendirme yapılmış olması, gözlem ve görüşme sırasında yönlendirici olunmaması, öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılması, kodlamanın farklı bir alan uzmanı tarafından da yapılarak uyum katsayısının .80 olması olarak sıralanabilir.

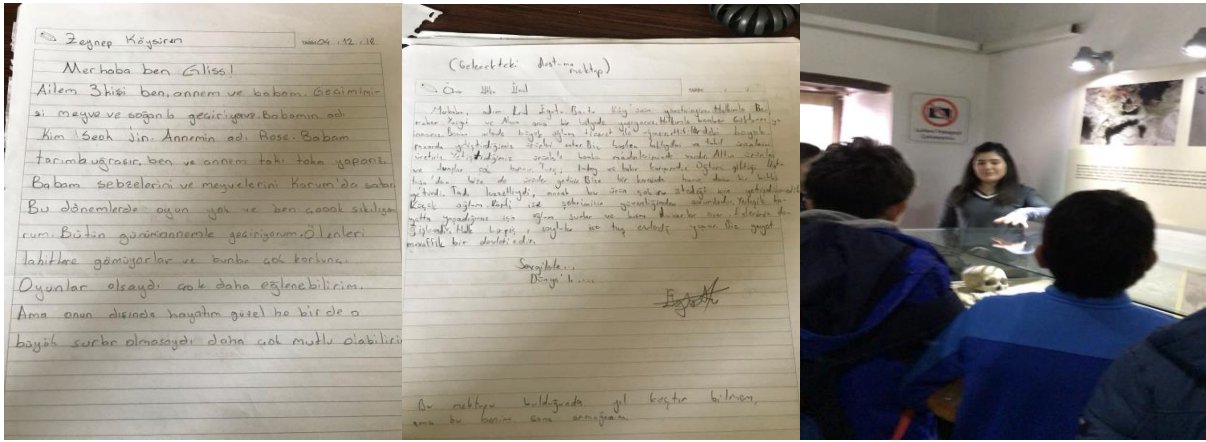
Uygulama Süreci

Topluma Hizmet Uygulamaları dersi kapsamında müze eğitimi ile ilgili literatür öğretmen adayları ile birlikte incelenmiş, müze eğitimine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri geliştirilmiştir. Müze eğitimine ilişkin uygulanacak projenin amacı, kapsamı, uygulama alanı, öğrenci grubu belirlenmiştir. Yozgat Müzesi gezilerek müze görevlilerinden bilgi alınmıştır. Müzenin bölümlerinin her birinde ayrı ayrı uygulanabilecek etkinlikler geliştirilmiştir. Müze yönetiminden ve Milli Eğitim Müdürlüğünden, okul yönetiminden ve öğrenci velilerinden gerekli izinler alınmış, Fatma Turan Temel Ortaokulu yöneticileri, sosyal bilgiler öğretmeni ve öğrenci grubu ile görüşülmüş ve proje ile ilgili bilgi verilmiştir. Öğrenciler müzede uyulması gereken kurallar, müzede görülecek bölümler ve eserler, müzede yapılacak etkinlikler hakkında bilgilendirilmiştir. Müze bölümleri öğretmen adayları arasında paylaşılarak verilecek bilgiler konusunda metinler oluşturmaları sağlanmıştır. Planlanan etkinlikler müzede prova edilmiştir. 04.12.2018 tarihinde üniversite tarafından tahsis edilen araçlarla öğrenci grubu müzeye getirilmiş, etkinlikler planlandığı şekilde uygulanmıştır. Uygulama sonrası öğrencilerin müze eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere öğrenci görüşleri alınmıştır. Müze gezisi sonrası ertesi gün alınmak üzere “Müzede bir günüm” adlı bir yazı yazmak üzere öğrenciler ödevlendirilmiştir.

Müzedeki Bölümler ve Uygulanan Etkinlikler

Hitit salonu

Salondaki eserlerin öğrenciler tarafından serbestçe incelenmesi sağlanır. Rehber tarafından eserler tanıtılarak gerekli açıklamalar yapılır. Salonda bulunan kadın iskeleti incelenir. İskeletin ait olduğu döneme ilişkin bilgiler verilerek, iskeletin dilinden bir hikâye anlatılır. Öğrencilerin empati becerilerini kullanarak bir hikaye yazmaları sağlanır. Gönüllü öğrenciler yazdıkları hikâyeleri arkadaşları ile paylaşır. Hitit tabletleri tekrar incelenerek ayrıntılı açıklamalardan sonra öğrencilere birer parça seramik hamuru verilir. Hitit alfabesinin bulunduğu kağıtlar dağıtılarak kendi tabletlerini kürdan ile yazmaları sağlanır. Tablete yazmaya çalıştıklarının içeriği hakkında arkadaşlarına tanıtım yapmaları sağlanır.

Resim 1. Müzede Empati Etkinliği

Kerkenez salonu

Öğrencilere eserleri incelemeleri için süre verilir. Salonda bulunan heykel, figür, testi ve kaplar hakkında rehber tarafından bilgi verilir. Öğrencilerin sağ elinde nar, sol elinde ayna olan yönetici heykelini (Kubaba) incelemeleri, nar ve aynanın anlamı hakkında fikir üretmeleri sağlanır. Öğrencilere nar ve ayna verilerek heykeli canlandırmaları, o dönemde yaşadığını hayal ederek halka bir konuşma yapmaları sağlanır. Öğrencilerden salonda bulunan eserlerden birini seçerek kil-seramik veya oyun hamuru ile yapması sağlanır.

Resim 2. Kil Tablet ve Kubaba Etkinliği

Lahitler odası

Öğrencilere eserleri incelemeleri için süre verilir. Salonda bulunan eserler rehber tarafından tanıtılır. Lahitler arasındaki farklar buldurulur. Kişilerin sahip oldukları statüye göre lahitlerin büyüklüğü, yapıldığı malzeme, üzerindeki süslemelerin değiştiğini farketmeleri sağlanır. İlgilerini

çeken bir lahit belirlemeleri ve üzerindeki süslemelerin anlamları hakkında fikir üretmeleri ve paylaşımları sağlanır. “Hangi lahit benim?” oyunu oynatılır.

İslami eserler odası

Öğrencilere eserleri incelemeleri için süre verilir. Odada bulunan eserler rehber tarafından tanıtılır. Öğrenciler Aynalı Körük’ün bulunduğu üst kat hole alınarak ney eşliğinde semazen gösterisini izlemeleri sağlanır.

Resim 3. Semazen Etkinliği

Baş oda 1 ve 2

Öğrencilerin odadaki eşyaları, tavan resimlerini incelemeleri için süre verilir. Tavanda yer alan şehir manzaraları, Çamlık manzarası (orman), savaş, Yozgat’ta çıkan büyük yangın, Hz İsa’ya dair anlatılan bir mucize hikâyesi ve av sahnelerini gösteren resimler incelenerek rehber tarafından açıklanır. Yapılan inceleme ve açıklamalardan hareketle belirlenen resimlerin öğrenciler tarafından canlandırılmaları sağlanır. Donuk imge oluşturmaları, duygu ve düşüncelerini açıklamaları sağlanır. Donuk imge tekniği katılımcıların yaşamdan bir anı hareketsiz bir biçimde göstermesidir. Bu teknikte tarihi bir nesne, donmuş bir film karesi, fotoğraflar, reklamlar, heykeller, kitap kapakları, posterler malzeme olarak kullanılabilir (Karadeniz ve Okvuran, 2014, s. 874).

Resim 4. Tavan Resimlerinin İncelenmesi

Silahlar odası

Öğrencilere eserleri incelemeleri için süre verilir. Bu odada eskiden kullanılan savaş malzemeleri olan tüfekler, tabancalar, kılıçlar vb. rehber tarafından tanıtılır. Günümüzde kullanılan savaş malzemeleri ile karşılaştırmaları sağlanır. Milli Mücadele döneminden kahramanlık öyküleri anlatılır. Savaş ve Türk halkı sahnesinin olduğu resimler inceletilerek “Donuk İmge” tekniği ile empati etkinliği gerçekleştirilir. Odada bulunan “Şifa Tokmağı” tanıtılır, kullanım amacı ve şekli açıklanır. Atık malzemeden yapılmış şifa tokmağı öğrencilere verilerek hasta ve şifacı rollerini üstelenmeleri ve canlandırma yapmaları sağlanır.

Resim 5. Şifa Tokmağı Etkinliği

Mutfak

Öğrencilere eserleri incelemeleri için süre verilir. Yozgat’ın yöresel yemeklerinden, özel günlerde yapılan yemeklerden bahsedilir. Mutfakta bulunan eserlerin yapısı, kullanılış şekli ve amacı hakkında bilgiler verilir. Hayali olarak oradaki malzemeleri kullanıyormuş gibi davranılarak bir yemek tarifi verilir. Öğrencilerin bildikleri bir yemeği benzer hareketlerle yapmaları sağlanır. Öğrencilere hazırlanmış olan bulgur pilavı ikram edilir.

Gelin Odası

Öğrencilere eserleri incelemeleri için süre verilir. Odada bulunan eserler rehber tarafından tanıtılır. Günümüzde kullanılan eşyalar ile karşılaştırmaları sağlanır. Yozgat’ın düğün gelenekleri hatırlatılır. Günümüzde yapılan düğünler hakkında konuşmaları ve karşılaştırma yapmaları sağlanır. Öğrenciler Aynalı Körük’ün bulunduğu üst kat hole alınarak Yozgat yöresine ait, kına yakma, baş övme, kuşak bağlama geleneği canlandırılır. Bindallı kıyafeti giymiş olan öğretmen adayı gelin rolünü canlandırır. Aynalı Körük türküsü ile öğrencilerin oynayarak eğlenmeleri sağlanır.

Resim 6. Yozgat’ın Düğün Gelenekleri Etkinliği

Bulgular

Bu bölümde öğrenci görüşlerine ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca öğrenci görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır.

Öğrencilerin “Müze” kavramına yönelik tanımlamalarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1

Öğrencilere göre müze kavramı

Müze ile ilgili kavram	f	%
Tarihi eser	17	53.125
Eski ve değerli eşyalar	5	15.625
Savaş aletleri	4	12.5
Toprak kaplar	3	9.375
Sanat eserleri	3	9.375
Toplam	32	100

Tablo 1’e göre öğrencilerin 17’si müze kavramını “Tarihi eser” kavramı ile ilişkilendirmiştir. “Değerli eşya” kavramı ile ilişkilendiren öğrenci sayısı 5, “Savaş aletleri” ile ilişkilendiren öğrenci sayısının ise 4 olduğu belirlenmiştir. 6 öğrenci de toprak kaplar ve sanat eserleri kavramları ile ilişkilendirmiştir.

Öğrenci ifadelerinden örnekler:

- “Müzede pek çok tarihi eser bulunur.(Ö12)”
- “Müzeler kazılardan çıkan tarihi eserlerin sergilendiği yerlerdir. (Ö7)”
- “Müze deyince aklıma insanların öldükten sonra değerli eşyaları ile gömülmesi aklıma geliyor. (Ö2)”
- “Çanak, çömlek her türlü topraktan yapılmış eşyaların bulunduğu yer. (Ö22)”
- “Ünlü sanatçıların tablolarının sergilendiği yer aklıma geliyor. (Ö19)”
- “Eskiden yapılan savaşlar gözümde canlanıyor. (Ö11)”
- “Eski zamanlardan kalma taş lahitler, mezar taşları.(Ö30)” vb.

Öğrencilerin müze gezilerini faydalı bulup bulmadıkları hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Öğrencilere göre müzeler

Müzelerin faydalı mı?	f	%
Evet	28	87.5
Hayır	4	12.5
Toplam	32	100

Tablo 2’de yer alan verilere göre 28 öğrenci müze gezilerini faydalı bulurken yalnızca 4 öğrenci bu gezilerin faydalı olmadığını düşünmektedir. Öğrencilerin %87,5’i müze gezilerinin faydalı olduğunu düşünmektedirler.

Öğrenci ifadelerinden örnekler (Faydalı bulanlar):

- “Tarihimi öğreniyorum.(Ö9)”
- “Tarihi yeniden keşfediyoruz. (Ö21)”
- “Bilgi kazandırıyor, geçmişimizi öğreniyoruz. (Ö2)”
- “Zor olan tarihi eğlenceli hale getiriyor. (Ö23)”
- “Geçmiş ile bugünü karşılaştırma fırsatı buluyoruz. (Ö16)”
- “Tarihi eserler hakkında bilgi sahibi oluyoruz. (Ö1)”
- “Çok eğlenceli ve tarihi öğreniyoruz. (Ö8)”
- “Arkadaşlarımla birlikte tarihin derinliklerinde yolculuk etmek çok heyecan verici bence. (Ö14)”
- “Bugün kullandığımız eşyaların geçmişteki hallerini görmek hoşuma gidiyor. (Ö28)”

Öğrenci ifadelerinden örnekler (Faydalı bulmayanlar):

- “Müzelere gitmek hoşuma gitmiyor. Ben çok sıkılıyorum. (Ö13)”
- “Kalabalık gidince eserleri bile göremediğim için bir şey öğrenemiyorum. (Ö18)”
- “Diğer derslerden geri kalıyoruz, tüm günümüz gidiyor. (Ö20)”
- “Her eserin bilgi kartını okumak çok zaman alıyor, yoruluyorum. (Ö31)”

Öğrencilerin etkileşimli etkinliklerle zenginleştirilmiş müze gezisi deneyimleri hakkındaki görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3

Öğrencilere göre müze deneyimleri

Müze deneyimi	f	%
Olumlu	30	93.75
Olumsuz	2	6.25
Toplam	32	100

Tablo 3’e göre etkileşimli etkinliklerle desteklenmiş müze ziyaretine ilişkin olarak öğrencilerin %93.75’ i (30 öğrenci) olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüş olup, 2 öğrencinin (%6.25) ise olumsuz bir görüşe sahip olduğu belirlenmiştir.

Öğrenci ifadelerinden örnekler (Olumlu):

- “Daha önce müzeye gitmiştim ama bu gezide bazı şeylere dikkat etmediğimi fark ettim. (Ö16)”
- “Sosyal bilgiler dersinde öğrendiğimiz bazı nesnelerin gerçeğini görmek çok ilginçti. (Ö10)”
- “Daha önce yaptığımız müze gezilerinden farklıydı, en güzeli iskelet Aytunç mesala. O çok güzeldi bundan sonra müzede gördüğüm iskelet kalıntularına bir isim veririm ben de. (Ö3)”
- “Evet, çok güzeldi, çok güzeldi. (Ö22)”
- “Aynalı köruk olmazsa ben gelin gitmem, Nurhayat abla gelin oldu, çok eğlendik. (Ö12)”
- “Kilden kendi tabletimi yaptım, eğlendim ve öğrendim. (Ö30)”
- “Bilgiler edindim, kültürlendim. (Ö11)”
- “Daha önceki müze gezilerimizden şimdi gittiğimiz daha eğlenceliydi, etkinlikler yaptık. (Ö29)”
- “Semazen gösterisi çok güzeldi, gelin kız töreni de çok güzeldi. (Ö8)”
- “Ben Kubaba oldum, bir elimde nar bir elimde ayna. (Ö26)”
- “Eskiden kullanılan silahları gördük, Osmanlı kılıçları, eski tüfekler, elime alıp incelemeye de izin verseler ne güzel olurdu. (Ö17)”

Öğrenci ifadelerinden örnekler (Olumsuz):

- “Erkekler kurallara uymadığı için gürültü oldu, öğretmenin anlattıklarını duymakta zorlandım. (Ö20)”
- “Daha önce bu müzeye gelmiştim, aynı eşyaları incelemek ilgimi çekmedi. (Ö13)”

Öğrencilerin, müze gezilerinde yapılmasını istedikleri/önerdikleri etkinlikler, proje sırasında gerçekleştirilen etkinliklerle benzerlik ve farklılık açısından incelenmiş, ilgili görüşlerin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilere göre müze etkinlik önerileri

Etkinlik	f	%
Benzer	20	62.5
Farklı	12	37.5
Toplam	32	100

Tablo 4’e göre öğrencilerin müze ziyaretlerinde uygulanmasını istedikleri/önerdikleri etkinliklerden %62.5’ inin, uygulama sırasında gerçekleştirilen etkinliklerin aynısı veya bu etkinliklere benzer niteliklerde olduğu görülmüştür. Önerilen etkinliklerin %37.5’inin ise uygulanan etkinliklerden farklı olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin etkinlik önerileri (Benzer):

- “Müzede birden fazla rehber olmalıdır. (Ö2)”

- “Rehberler anlatınca daha iyi öğreniriz. (Ö24)”
- “Eserlerin taklidini yapabiliriz örneğin oyun hamuru gibi şeylerle. (Ö25)”
- “Nesnelerin aynısı hamurdan yapılabilir. (Ö12)”
- “Müzedeki heykelleri canlandırabiliriz. (Ö10)”
- “Müzede gördüklerimizi özetleyebiliriz. (Ö32)”
- “Oyun hamurundan tarihi eserler yapabiliriz. (Ö16)”
- “Tavanda ve duvarda gördüğümüz resimleri canlandırabiliriz. (Ö4)”
- “Tiyatro gösterisi yapabiliriz. (Ö19)”
- “Semazen olup biz de dönebiliriz. (Ö30)”
- “Hikaye yazdırma yapılabilir. (Ö9)”
- “Sıra ile kızlar da gelin rolü oynayabilirler. (Ö1)”
- “Tarihi eser hakkında bilgi verilir biz de onu bulmaya çalışırız. (Ö28)”
- “Gördüğümüz resmi canlandırma. (Ö6)”
- “Mesela küçük eğlenceli oyunlar oynatılabilir. (Ö11)”
- “Heykelin, kıyafetin, tarihi eserlerin ağzından hikâye anlatıp yazabiliriz. (Ö31)”
- Tarihi eserlerin nelerde kullanıldığı ile ilgili soru-cevap yapılabilir. (Ö13)”
- “Çömlek yapılabilir. (Ö7)”
- “Rol yapılabilir, mesela bazı kişiler geçmişte belirli bir konu hakkında gösteri yapabilir. (Ö18)”
- “Müzedeki eserlerle ilgili sorular sorulur biz de cevap veririz. (Ö20)”

Öğrencilerin etkinlik önerileri (Farklı):

- “Eserler cam içinde olmasa, elimize alıp inceleyebilirsek daha güzel olurdu. (Ö17)”
- “Tarihi eserlerin fotoğrafını çekip sınıfta tanutabiliriz. (Ö8)”
- “Müzede gördüğümüz resimlerin benzerini kağıda yapabiliriz. (Ö3)”
- “Müzenin bahçesi geniş olursa koşmalı yarışmalar yapabiliriz. (Ö27)”
- “Biz de önceden hazırlanıp müzede rehberlik yapabiliriz. (Ö15)”
- “Kumun içinde gömülmüş kalıntıları buldurabilirler. (Ö22)”
- “Bulmacalar bilmeceler yapabiliriz. (Ö5)”
- “Mesela müze hakkında bilgi yarışmaları yapılabilir. (Ö14)”/
- “Kazı yaptırılabilir. (Ö21)”
- “Müzenin bir yerine bir eser saklanıp hazine avı oyunu oynayabiliriz. (Ö23)”
- “Müze afişleri hazırlayabiliriz. (Ö29)”
- “Şarkı ve marşlar öğretilir, söyleyebiliriz. (Ö26)”

Müze etkinlikleri sonunda öğrencilerden müzede geçirdikleri bu günü anlatan bir günlük yazmaları istenmiştir. Günlük yazdırma sadece müze gezisi sonrası etkinlik örneği olarak verilmiş, öğrenci günlükleri analize tabi tutulmamıştır.

Yazılan günlüklerden üç örnek:

4 Aralık Salı
MÜZE GEZİSİ

Sevgili günler, bugün sınıf arkadaşlarımla birlikte müzeye gittik. Bizi Üniversiteli ablalar götürdüler. Çok eğlenceliydi. Mesela Sevgi abla bize Aytunc adında bir iskelet anlattı. Biz kızlar gurubu olarak ilk lahitler odasına gittik. Lahitler odasını bize Merve abla anlattı. Nurhayat abla bize bindallı ile gelin gösterisi yaptı. Hatta arkadaşımız Mert ona gelin kusağı bağladı. Sonra gelin odasına gittik. Gelin odasında; eski bir besit yatak, dikiş makinesi, eski bir piyano ve gelin kıyafetleri vardı. Sonra Kübra abla ile tavanı resimli bir odaya gittik. Çok güzeldi. Sonra Hatice abla ile İslami eserler odasına gittik. O da güzeldi. Bize semazen ve neyzen gösterisi yapıldı. Baya bilgiler öğrendim ve aklımda kalmadı. Hepsi için teşekkür ediyorum. Bu arada söylemeden geçemeyeceğim Merve, Aslı ve Sevgi ablayı çok sevdim.

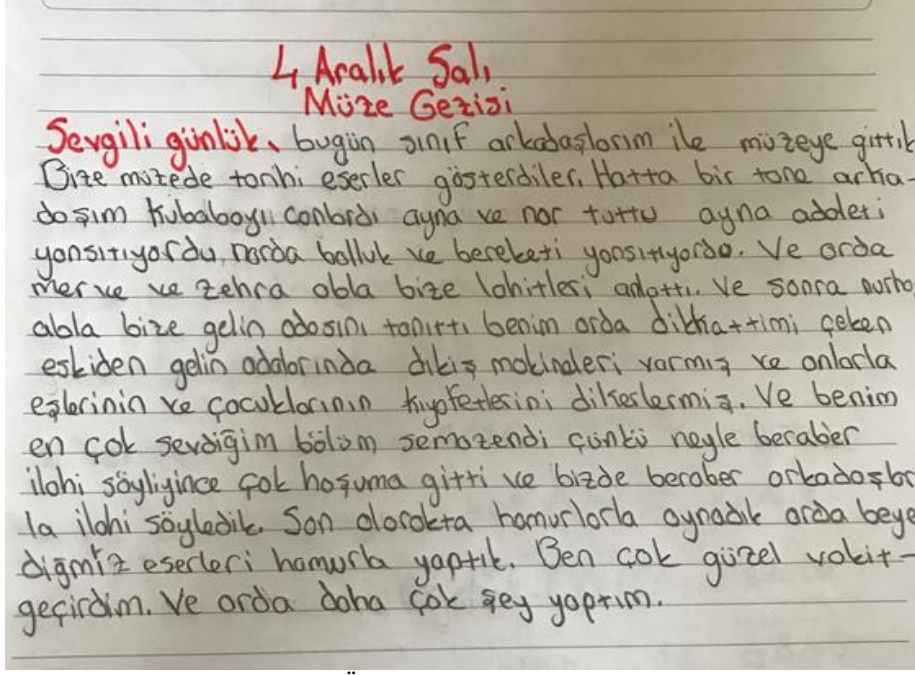
Resim 7. Öğrenci müze günlüğü örneği-1

Müze Gezisi

4 Aralık Salı

Bu gün müzeye gittik. Sabah otobüse bindik. Müzede indik. İki gruba ayrıldık. Kızlar, Erkekler. Bizim grupta bir erkek vardı ama... Biz ilk lahit odasına gittik. Orada farklı farklı değişik şekilli lahitler vardı. Onlara mesela din anlamına mı? Kral mı? Yoksa kraliçeye ait mi olduklarını tartıştık. Birde orada bir kraliçenin heykeli vardı bir arkadaşımın aynısındı. 5-6 kişiye farklı farklı kişiler verildi tabii. Oradan çıktık farklı farklı odalara girdik. Bir odada bir elinde nec bir elinde ise ayna alan bir kadının resmi vardı. Esma o kadını anlatıyordu. O esnada bir tanrıçaymış elindeki nec ve aynanın anlamda şunu; O bolluk ve bereket tanrıçasıymış nec bolluğu simgeliyormuş aynada kendisini simgeliyor yani bolluk ve bereketi her vermektedir. Bir diğer odada silahlar vardı aynı odada kabe kütüphanesi vardı. Bir tesbih ve desen yapmak için kullandıkları taşlar vardı. Başka bir odada süsler vardı. Keşifler kahve odasına yapıldı. Odalardan çıktık. Bir abi ney çaldı semazen abi de semazen gösterisi yaptı. Bu gösteriden sonra bir abla gelin oldu aynalı hanım kişisel olarak. Mert ablanın kurdelerini bastı. Sevgi ablanın anlattığı bir şeyden biz de yaptık şooooook eğlendik.

Resim 8. Öğrenci müze günlüğü örneği-2

Resim 9. Öğrenci müze günlüğü örneği-3

Öğrenci günlüklerinde genel olarak, müzede yapılan etkinlikler ve müzede sergilenen eserler hakkında bilgi verildiği, öğrencilerin etkinlikler sırasında eğlendiklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Müzede yapılan eğitim, okuldaki eğitimi zenginleştirici, destekleyici ve tamamlayıcı bir işleve sahiptir. Klasik müze ziyaretleri sadece göze ve kulağa hitap etmekte bu nedenle zaman zaman sıkıcı ve yorucu hale gelebilmektedir. Oysa etkinliklerle zenginleştirilmiş ziyaretler öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap etmesi yoluyla kalıcı izli öğrenmeler gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktadır. Müzede öğrenme süreci müze öncesi hazırlıkla başlar, müzede devam eder müze dönüşü sınıf etkinlikleri ile daha kalıcı hale getirilerek tamamlanır. Bu süreçte uygulanan her etkinlik bireye zengin yaşantılar kazandırmaktadır.

Okul döneminde pek çok öğrenci eğitimsel amaçlarla müzeye götürülmektedir. Ancak bu ziyaretler dikkatli ve özenli planlanmadığında, sergilenen eserlere sadece göz gezdirmek ve öğretmen veya müze görevlisinin sözel açıklamalarını dinlemekten ibaret kalan sıkıcı ve yorucu bir faaliyete dönüşmektedir. Bu duruma öğrenci grubunun kalabalık olması da eklenince müzede geçirilen zamanın aktif öğrenmeyi destekleme düzeyi de azalmaktadır. Bu çalışmada 32 öğrenci 4 gruba ayrılmış her gruba öğretmen adayları rehberlik etmiştir. Böylece davranış ve yönetim problemleri yaşanmamış her öğrencinin ilgili etkinliğe aktif katılımı sağlanmıştır.

Yapılan çalışmada öğrencilerin müze kavramını “Tarihi eser, değerli eşya, savaş aletleri, toprak kaplar ve sanat eserleri” kavramları ile ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Bu bulgu ile benzer olarak Üztemur, Dinç ve Acun (2017) tarafından yapılan eylem araştırmasında öğrencilerin uygulamalardan önce müze denilince akıllarına daha önceki gittikleri müzelerde bulunan nesnelere geldiği (bomba, kılıç, mermi, silah vb.), uygulamalar sonrasında ise öğrencilerin müze ve tarihi mekân algısında değişimler meydana geldiği (yaratıcı dramalar, etkinlikler, eğlence, kültür öğeleri, gelenek-görenek, hoşgörü, tarihi yapıtlar, Osmanlı, Türk tarihi, lahit vb.) sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmada uygulama öncesi alınan öğrenci görüşlerine göre 28 öğrenci müze gezilerini faydalı bulurken 4 öğrenci bu gezilerin faydalı olmadığını düşünmektedir. Öğrenciler müze gezilerini “Bilgi kazanma, tarihin yeniden keşfi, geçmişle bugünü karşılaştırma imkanı vb.” sebeplerle faydalı

bulurken, 4 öğrenci de “Kalabalık, bilgi yoğunluğu, diğer derslerden geri kalma endişesi, müzeye karşı olumsuz ön yargı” gibi sebeplerle faydalı bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Yılmaz ve Şeker (2011) tarafından yapılan, ilköğretim öğrencilerinin müze gezilerine ve müzelerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin incelendiği araştırmada, müzelerin tarihsel düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağladığını, tarih, coğrafya ve genel kültür alanında kendilerini geliştirmelerine yardım ettiğini düşündükleri ve sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin düzenlenmesinin gerekli olduğuna inandıkları tespit edilmiştir.

Ugulama sonrasında, etkileşimli etkinliklerle desteklenmiş müze ziyaretine ilişkin olarak öğrencilerin %93.75’i (30 öğrenci) olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüş olup, 2 öğrencinin (%6.25) ise olumsuz bir görüşe sahip olduğu belirlenmiştir. “*Daha önce müzeye gitmiştim ama bu gezide bazı şeylere dikkat etmediğimi fark ettim.*”, “*Daha önce yaptığımız müze gezilerinden farklıydı, en güzeli iskelet Aytunç mesala. O çok güzeldi bundan sonra müzede gördüğüm iskelet kalıntılarına bir isim veririm ben de.*” vb. öğrenci ifadeleri uygulanan etkinliklerin müzeye yönelik tutuma olumlu katkı sağladığını düşündürmektedir. Öğretmenler hayal gücü ve yaratıcılıklarını kullanarak müzede uygulanabilecek farklı etkinlikler tasarlayabilmelidirler.

Tablo 4’e göre öğrencilerin müze ziyaretlerinde uygulanmasını istedikleri/önerdikleri etkinliklerden %62.5’inin, uygulama sırasında gerçekleştirilen etkinliklerin aynısı veya bu etkinliklere benzer niteliklerde olduğu görülmüştür. Önerilen etkinliklerin %37.5’inin ise uygulanan etkinliklerden farklı olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler tarafından, çalışma sırasında müzede uygulanan etkinliklerden farklı olarak “Eserlere dokunabilmek, fotoğraf çekerek sınıfta sunum yapmak, kazı etkinlikleri, yarışmalar, afiş, şarkı ve marş, bulmaca ve bilmece etkinlikleri” önerilmiştir. Ata (2002, s. 103-109) müzelerde öğrencilere orijinal nesnelerin kopyalarına dokunma, inceleme fırsatı verilebileceğini bu sayede dönemin yaşantısını hissederek empati kurabileceklerini belirtmiştir.

Müze gezisine ayrılan zamanın verimli bir şekilde değerlendirilebilmesi için öğrencilerin aktif olarak katılabilecekleri etkinliklerin tasarlanması önemlidir. Müze gezisi öncesinde, gezi sırasında ve gezi sonrası yapılacak etkinlikler sıkıcı olmamalı, sadece yazılı veya sözlü anlatımdan ibaret olamamasına özen gösterilmelidir. Müze öncesi hazırlık aşamasında öğretmen, gidilecek müze ile ilgili bilgi toplamalı, önceden ziyaret etmeli, müzede eserler hakkında, gerçek ya da mitolojik hikayeleri öğrenerek ziyaret sırasında yeri geldiğinde öğrencilere aktarabilecek şekilde hazırlanmalıdır. Bu çalışmada uygulamanın gerçekleştirildiği Yozgat Müzesi önceden ziyaret edilmiş, her odada sergilenen eserler tek tek incelenerek bilgi alınmış ve öğrenci düzeyine uygun hangi etkinliklerin yapılabileceği müze görevlilerin de görüşleri alınarak belirlenmiştir.

Öğretmenin ziyareti ayrıntılı olarak planlaması, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini belirlemesi, ziyaretin amaçları ve müzede uyulması gereken kurallar konusunda öğrencileri bilgilendirmesi gerekmektedir. Ziyaret öncesi müzede sergilenen eserlere ilişkin fotoğrafların incelenmesi veya sanal müze gezisi yapılması öğrencilerde ilgi ve merakın artmasına ve hazırbulunuşluk düzeylerinin yükselmesine katkı sağlayabilecektir. Ayrıca öğretmen, gezi sırasında öğrencilerin cevaplarına ulaşabilecekleri soruların yer aldığı çalışma kağıtları hazırlayarak gezinin amacına uygun hareket edilmesini sağlamaya çalışmalıdır.

Müze ziyareti sırasında eserlere ait bilgi kartlarını alelacele okuyup, esere bakıp geçmekten kaçınılmalıdır. Eserin incelenmesi için yeterli süre verilmeli, rehber veya öğretmen tarafından öğrenci seviyesine uygun uzunluk ve derinlikte açıklamalar yapılmalıdır. Müzede öğretmen tarafından önceden belirlenen öğrenci aktifliğine dayanan etkinliklerin gerçekleştirilmesi geziyi sıradan olmaktan kurtaracaktır. Bu kapsamda müzede en fazla ilgililerini çeken bir nesnenin belirlenerek sınıfta tanıtımını yapmak üzere ayrıntılı bilgi toplanması, yine belirlenen bir nesnenin sınıfta sergilenmek üzere çeşitli yoğun malzemeleri ile örneğinin yapılması, uygun olan alanlarda eğitsel oyun, drama veya yaratıcı drama gibi etkinlikler gerçekleştirilebilir.

Değerlendirmesi yapılmayan bir etkinlik yarım kalmış demektir. Bu nedenle müze ziyareti sonrası uygulanacak etkinlikler de ziyaret sırasındakiler kadar önemlidir. Ziyaret sonrası etkinliği

olarak, çalışma veya etkinlik kâğıtlarının incelenmesi, değerlendirilmesi, müzede öğrenciler tarafından belirlenen eserin görsel ve sözel tanıtımlarının yapılması, belirlenen eserin yoğurma maddeleri ile yapılmış örneklerinin sınıfta sergilenmesi, müze yönetimine bir mektup yazma çalışması, günlük yazma vb. etkinlikler yapılabilir. Yapılan çalışmada öğrenciler tarafından seramik ve oyun hamurundan oluşturulan eserler müzede uygun bir alanda sergilenmiştir. Pekgözlü Karakuş (2012:135), tarafından yapılan “Müzelerde Uygulanabilecek Müze Eğitim Etkinlikleri” adlı çalışmada da, çocuklara müzeleri ve eski eserleri sevdirmek, onlarda ilgi uyandırmak amacıyla basit küçük eser onarımları, seramik, heykel, resim gibi konularda eğitsel çalışmaların sergilenmesi, konferans, uygulamalı anlatım, oyun ve yayın gibi eğitim-kültür etkinliklerinin düzenlenebileceği önerilmiştir.

Müze ziyareti sonrası değerlendirme etkinliği olarak öğrencilerden “Müzede Bir Günüm” adlı bir günlük yazmaları istenmiştir. Öğrenci günlükleri incelendiğinde, öğrencilerin müzede yapılan etkinlikler ve müzede sergilenen eserler hakkında bilgi verdikleri, etkinlikler sırasında öğlendiklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Sonuç olarak bu çalışmada öğrenci görüşlerinden hareketle, müzede yapılan etkinliklerin, öğrencilerin müze ziyaretlerine yönelik tutumuna olumlu yönde katkı sağladığı öğrencilerde müzeye yönelik ilgi ve merak uyandırdığı söylenebilir. Bu sonuç, Güler (2011), Önder, Abacı ve Kamaraj (2009) ve Zayımoğlu Öztürk (2014) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları ile de örtüşmektedir.

Ayrıca araştırma sonuçlarından hareketle yapılabilecek öneriler özetlenecek olursa:

- Öğretmenler ve öğretim üyelerinin katıldığı çalıştaylar düzenlenerek bulunulan ilde yer alan her bir müze için müzede sergilenen eserler doğrultusunda etkinlikler tasarlanarak bir etkinlik havuzu oluşturulabilir.
- Bu etkinlikler kılavuz haline getirilip okullara gönderilerek müze gezileri planlanırken öğretmenlerin kullanımına sunulabilir. Tasarlanan etkinlikler internet ortamında paylaşarak bütün öğretmenlere örnek teşkil etmesi sağlanabilir.
- Öğretmenlerin müze eğitimi ve müzede uygulanabilecek etkinlikler konusunda hizmet içi eğitimden geçmeleri yararlı olabilecektir.
- Eğitim fakültelerinde, müze eğitimine dair derslerde öğretmen adaylarının proje hazırlama ve uygulama becerilerini destekleyen çalışmalara yer verilmesi öğretmen adaylarının mesleki yeterliliklerine katkı sağlayacaktır.
- Bu çalışma Yozgat Müzesi ve 32 kişilik öğrenci grubu ile sınırlıdır. Farklı müzelerde ve farklı sınıf düzeylerinde de uygulanarak öğrencilerin müze gezisinden etkili şekilde faydalanmalarına ve olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlanabilir.

Açıklamalar: Bu çalışmanın bir kısmı Harran I. Uluslararası Multidisipliner Çalışmalar Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Kaynaklar

- Alpagut, B. (2008). Kent müzelerinde nasıl bir eğitim?. Kentler ve kent müzeleri (Kent Müzeleri Uluslararası Sempozyumu, 21-22 Nisan 2006). Orhan Silier (Ed.). Antalya: Tarih Vakfı Müzecilik - Sergicilik Yayınları. 117-121.
- Altın, B. N. ve Oruç, S. (2007). Tarih ve coğrafya eğitiminde müze eğitimi ve yaratıcı drama. I. Ulusal İlköğretim Kongresi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara. Berry, S. Mayer (Ed.). Virginia: Reston Altın, B. N.
- Altın, B.N. ve Demirtaş, S. (2015). Sosyal bilgiler dersinde sınıf dışı eğitim etkinlikleri. Mustafa Safran (Ed.). *Sosyal bilgiler öğretimi* (4. Baskı) içinde (s. 509-543). Ankara: Pegem Akademi.
- Ata, B. (2002). *Müzelerle ve tarihi mekânlarla tarih öğretimi: Tarih öğretmenlerinin “müze eğitimine” ilişkin görüşleri*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Ata, B. (2009). Tarih derslerinde yerel tarih, müze ve ören yerlerinin kullanımı. Muammer Demirel, İbrahim Turan (Ed.). *Tarih öğretim yöntemleri içinde* (s. 114-126). Ankara: Nobel Yayınları.
- Ata, B. (2015). Sosyal Bilgiler eğitiminde müzelerin önemi. Refik Turan, Kadir Ulusoy (Ed.). *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (4. Baskı). (ss. 326-338). Ankara: Pegem Akademi.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çakır İlhan, A., Artar, M., Okvuran, A., ve Karadeniz, C. (2011). *Müze eğitimi etkinlik kitabı*. 18. 05. 2019 tarihinde UNICEF, http://panel.unicef.org.tr/vera/app/var/files/e/t/etkinlik_paketi.pdf adresinden erişilmiştir.
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş*. (A. Ersoy ve P. Yalçınoglu, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güleç, S., ve Alkış, S. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 63-78.
- Güler, A. (2011). Planlı bir müze gezisinin ilköğretim öğrencilerinin tutumuna etkisi. *İlköğretim Online*, 10(1), 169-179.
- Karadeniz, C. (2014). *Çağdaş müzelerde eğitim yaklaşımları: Çocuk müzeleri ve bilim, teknoloji ve keşif merkezleri. Müzeler, oyunlar, oyuncaklar ve çocuklar*. (Haz: Dilek Maktal Canko). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.
- Karadeniz, C. ve Okvuran, A. (2014). Müzede bir gece: Ankara Üniversitesi öğrencileri ile Çorum Arkeoloji Müzesi'nde müze eğitimi. *İlköğretim Online*, 13(3), 865-879.
- Küçükahmet, L. (2014). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı: 4-7. Sınıflar* <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=155> adresinden erişilmiştir.
- Milletlerarası Müzeler Konseyi (ICOM). (1970). *Türkiye milli komitesi yönetmeliği*. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/3.5.71600.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Pekgözlü Karakuş, D. (2012). Müzelerde uygulanabilecek müze eğitim etkinlikleri, *Mediterranean Journal of Humanities II/I*, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları, 131-138.
- Önder, A., Abacı O., ve Kamaraj I. (2009). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 103-117.
- Rahmi M. Koç Müzesi Eğitim Paketi, 15.05.2019 tarihinde, http://www.rmk-museum.org.tr/cengelhan/turkce/images/Cengelhan_Rahmi_M_Koc_Muzesi_Eitim_Paketi.pdf adresinden erişilmiştir.
- Saban, A. (2013). *Öğrenme ve Öğretme Süreci*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Subaşı, M. ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Üztemur, S., Dinç, E. ve Acun, İ. (2017). Müze ve tarihi mekân uygulamalarının 7. sınıf öğrencilerinin müze ve tarihi mekân algılarına etkisi: Bir eylem araştırması. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, 1(1): 9-20.

Yılmaz, K. ve Şeker, M. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Müze Gezilerine ve Müzelerin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi Fen Bilgisi Dergisi*, 3(8), 21-39.

Zayimoğlu-Öztürk, F. (2014). Sosyal bilgiler dersinde arkeolojik kazı çalışması ve müze gezisi. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi*, 4(1), 12-26.

Extended Abstract

Introduction

Museums are non-formal education institutions that carry the traces of a society's past to the present day, reflect the stages of human journey through life also aiming to raise historical awareness to individuals from an aesthetic point of view.

Museum visits are an educational activity that can be carried out at all grade levels starting from kindergarten. It is not possible to obtain the desired yield from these visits. The reasons for this are the fact that the visits are made with crowded student groups, there are not enough guides in the museum, the mistakes made by the teachers in the planning, trying to get information about all the objects in the museum, the students are not supported by activities that they can actively participate in and learn etc. can be counted as.

In this study, a museum visit, enriched with interactive activities, was conducted in order to leave accurate and beautiful traces of the museum. The planned activities were held in the Yozgat Museum, and after the visit, the opinions of the students on museum education were taken.

Method

The case study method which is one of the qualitative research methods was used in this study. The study group of the research consists of 17 female and 15 male students studying at 6th grade in Yozgat Fatma Temel Turhan Secondary School. After the application, the opinions of the students were obtained through semi-structured interview forms. Descriptive analysis technique, one of the qualitative research techniques, was used to analyze the data. The data obtained during the descriptive analysis were summarized according to the previously determined themes and interpreted. The data were presented in tables by specifying the frequency and direct excerpts were made from the students' opinions.

During the implementation process, the aim, scope, application area and student group of the project to be applied on museum education were determined. Yozgat Museum was visited and information was received from the museum officials. Activities were developed in each of the sections of the museum, which could be implemented separately. Necessary permissions were obtained from the museum administration and the Directorate of National Education, the school administration and the parents of the students. The students were informed about the rules to be observed in the museum, the sections and works to be seen in the museum, and the activities to be held in the museum. The activities were implemented as planned. After the application, the opinions of the students about museum education were taken. After a visit to the museum, students were given a writing assignment called "One day at the museum".

Results

In the observations made during the application, it was observed that the students participated in the activities without being bored, the guide-student interaction was at the desired level, there were no unwanted situations such as noise and confusion. In the interviews with the students, it was determined that the students' views on museum education were positive and the students found the museum activities that they actively participated in fun, useful and interesting.

Discussion and Conclusion

In this study, students' opinions were examined and it was determined that the activities carried out caused a positive change in the perception of classical museum. Based on student statements, it was determined that the activities applied aroused interest and curiosity towards the

museum. Güler (2011) conducted a planned museum trip to obtain the gains in the curriculum and concluded that there was a significant change in the students' attitudes towards museums.

It is important to design activities that students can actively participate in in order to make efficient use of the time allocated to the museum visit. In the study, separate activities were planned for each room in the museum, the students were informed before the museum, the students participated in the activities as ten people, facilitated the management and prevented the boredom of the students and the students in the background.

It should be avoided to read the labels or information boards during the museum trip and to look at the work in a hurry. Before moving to different areas of the museum, an activity that will ensure student activity must be carried out in the examined section. In this study, it was observed that students participated with interest and curiosity in empathy activities, dull image, ceramic work, letter writing, whirling dervishes and henna night tradition activities.

The activities to be implemented after the museum visit are as important as the ones during the visit. After the study, it was seen that the daily writing activity contributed to the positive attitude towards the museum education. Research by Pekgözlü Karakuş (2012: 135) were proposed that simple small work repairs, ceramics, sculpture, painting, such as exhibiting educational activities, conferences, practical expression, games, such as the proposed activities. In the study, the works created by the students from ceramic and play dough were exhibited in a suitable area in the museum.

Suggestions that can be made based on the results of the research are as follows:

- It may be useful for teachers to receive in-service training on museum education and activities that can be implemented in the museum.
- Museum training workshops with the participation of teachers and faculty members can be organized. An activity pool can be created for each museum in the province by designing activities related to the works exhibited in the museum. These activities can be guided and sent to schools and made available to teachers when planning museum visits.
- In the faculties of education, it will contribute to the professional competencies of prospective teachers in the courses that support teacher candidates' project preparation and implementation skills in museum education courses.
- This study is limited to Yozgat Museum and 32 students. It can also be applied in different museums and at different levels of the class so that students can benefit from the museum tour effectively and develop positive attitudes.